

5. Лазаренко Н. Розвиток творчих умінь і самоконтролю в процесі групового виконання навчальних проєктів із кулінарії. // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2010. – №11-12. – С.36–39.
6. Нікітчик Р. Використання парної форми організації навчально–трудової діяльності учнів. // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2007. – №4. – С. 11–15.
7. Організація профільного навчання в старшій школі / Упоряд. Н.Мурашко. – К.: Шк. світ, 2007. – 120 с.
8. Освітні технології: Навч.–метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2004. – 256 с
9. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. – М.: Народное образование, 1998. – 256 с.
10. Сидоренко В. Вплив соціально-економічних процесів у суспільстві на визначення підходів до трудового навчання школярів. // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2010. – №7-8. – С. 3–8.
11. Терещук А. Диференційоване навчання як провідний шлях модернізації сучасної освіти. // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2010. – №4. – С. 26–29.
12. Цина А. Ю.Організація профільного технологічного навчання старшокласників за універсальним напрямом. // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2010. – №3. – С. 1-20.
13. Чередов И. М. О дифференцированном обучении на уроках. – Омск : Западно-Сибирское кн. изд., Омское отделение, 1973. – 155 с.
14. Чубар В., Чубар В. Про деякі підходи до організації навчального процесу в умовах диференційовано-групового навчання учнів предметам природничого циклу.// Наукові записки. – Серія: Педагогічні науки.– Випуск 42. – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка. 2002. – С.77–81.
15. Щукин М.Р. Психологические основы индивидуального подхода к учащимся в процессе производственного обучения. – М.: Высш. шк. 1990.–88 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Чубар Василь Васильович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загально технічних дисциплін Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка.

Коло наукових інтересів: навчання старшокласників технологіям виробництва.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА

Анжеліна ШИШКО, Галина ЛУКАНСЬКА (Кременчук)

У статті розглянуто особливості методики навчання англomовного письма (практичного, академічного та креативного), визначено основні принципи навчання, проаналізовано структуру та основні вимоги до академічного есе та запропоновано комплекс вправ на відпрацювання навиків творчого академічного письма.

В статье рассматриваются особенности методики обучения англomовного письма (практического, академического и креативного), определено главные принципы обучения,

проаналізовано структуру і основні вимоги до академічного есе, запропоновано комплекс вправ на розвиток навичок творчого академічного письма.

Ключові слова: практичне, академічне, креативне письмо, основні принципи, загальне речення, речення-теза, тематичне речення, обґрунтовуюче речення, підсумовуюче речення, імпліцитний та експліцитний зв'язок.

Коли будь-яка держава переживає період становлення та визначення напрямів подальшого розвитку в таких галузях як політика, економіка та культура, завжди спостерігається виникнення нових та розширення вже існуючих контактів між її громадянами та громадянами інших держав. Саме такий процес на даний момент спостерігається на Україні. В зв'язку з активною інтеграцією нашої держави до Європи та розширенням ділових та політичних відносин з іншими країнами світу, останнім часом значно зросли обсяги письмових контактів як традиційними, так і сучасними електронними засобами. Проте, як показує досвід спілкування з підприємцями, слухачами курсів та студентами, володіючи на достатньому рівні говорінням, всі вони відчують певні труднощі в оволодінні письмовим мовленням. Саме тому, а особливо на фоні приєднання України до Болонського процесу, навчання письма іноземною мовою як мовленнєвої діяльності є досить актуальним на даний момент.

Сучасні тенденції в освіті та інформатизація нашого суспільства вимагають відповідних змін в методиці викладання іноземних мов. З'являються нові методичні розробки, посібники, підручники, які показують основні питання побудови методики навчання академічного письма англійською мовою студентів вищих навчальних закладів, відмінностей україномовного та англійськомовного академічного письма, визначають головні цілі та зміст навчання англійськомовного академічного письма в українських мовних і немовних ВНЗ [4: 60]. Зокрема на даний момент досить актуальною є методика інтерактивного навчання письма з використанням комп'ютерних технологій.

Протягом останнього часу активно вивчаються особливості навчання письма іноземною мовою як виду мовленнєвої діяльності (праці О. Тарнопольського, С. Кожушко, Т.Яхонтової, А. Береснева, Н. Арістової та ін.).

Важливість розвитку вмінь іншомовного писемного мовлення для підготовки майбутнього вчителя іноземної мови знайшла своє відображення у наукових дослідженнях Е.В.Васильєвої, Т.В.Глазунової, Г.Ф.Кривчикової, О.В.Пінської та ін. Проте особливості навчання практичного письма (термін О.Б.Тарнопольського) [3: 195] залишаються недостатньо висвітленими.

Тому дана стаття присвячена висвітленню особливостей навчання письма іноземною мовою, причому особлива увага приділяється саме академічному письму, оскільки оволодіння цим видом мовленнєвої діяльності допоможе студентам в багатьох аспектах їх подальшої діяльності: при складанні міжнародних іспитів з іноземної мови, наприклад, Cambridge FCE чи CAE, TOEFL, написанні наукових робіт, статей та проектів, що сприятиме майбутньому професійному розвитку.

Методика формування мовленнєвої компетенції значною мірою залежить від жанрових типів текстів, написанням яких необхідно оволодіти студентам [1: 60]. Переважно відчувається потреба оволодіння практичним письмом. До практичних видів письма, що зумовлене практичними потребами майбутньої професії та особистими потребами, відносять ділове (офіційне) листування, неофіційне (дружнє) листування, написання ділових документів (заяв, контрактів, угод), конспектування, анотування, реферування. Студентам, а особливо майбутнім перекладачам, необхідно навчитися писати різні типи текстів, що допоможе їм як в процесі навчання, так і в подальшому професійному зростанні, що дасть їм змогу успішно приймати участь в професійних конференціях, семінарах, писати доповіді, есе, звіти тощо [1: 61].

Академічним письмом називають всі види письмових робіт студентів, завдяки яким вони навчаються письма, як творчої продуктивної мовленнєвої діяльності, але які не мають серйозного практичного значення з точки зору професії [1: 61]. Проте така діяльність значно підвищує ефективність навчання, оскільки в даному випадку студент пише від себе, що ефективно розвиває його вміння творчого мислення та продуктивного письма. Воно базується одночасно на рухомоторному, зоровому, мовленнєво-моторному та слуховому аналізаторі. Завдяки цьому академічне письмо відіграє також роль закріплювача. Встановлено, що академічне письмо розвиває процесуальну мотивацію та відіграє значно вагомішу роль за інші види письма у розвитку мовленнєвої діяльності [2: 16].

Процес формування навичок творчого писемного мовлення складається з трьох етапів: рецептивного, рецептивно-репродуктивного та продуктивного [5: 18-21] та базується на наступних принципах:

1) принцип інтегрованості навчання письма з навчанням інших видів мовленнєвої діяльності;

2) принцип поєднання навчальних дій з розвитку техніки письма з навчальними діями для оволодіння навичками письма як виду мовленнєвої діяльності;

3) принцип використання різних за ознакою комунікативності – некомунікативності видів вправ для розв’язування різних задач у навчанні письма;

4) принцип раціонального сполучання вправ з різним ступенем керованості;

5) принцип широкого використання інформаційних/комп’ютерних технологій у навчанні як техніки письма, так і письма як виду мовленнєвої діяльності;

6) принцип отримання студентами всіх необхідних пояснень стосовно формату писемного тексту, який потрібно навчитися писати, його структури, композиції, складових частин, засобів висловлювання думки, забезпечення єдності, логічної та мовної зв’язаності тексту;

7) принцип використання різних прийомів, які допомагають студентам генерувати та логічно композиційно розмістити ідеї для написання різних видів писемних текстів;

8) принцип поєднання кооперативного навчання студентів з індивідуальним;

9) принцип впровадження підходу, що базується на вирішенні задач (the task-based approach);

10) принцип впровадження спеціальних видів навчальної діяльності для розвитку високої мотивації студентів щодо оволодіння навичками та вміннями англомовного письма;

11) принцип урахування та раціональне використання основних методичних підходів до навчання письма: текстового, жанрового та процесуального;

12) принцип урахування у самій методиці навчання жанру текстів, яких студентів навчають писати [3: 59-60].

Важливим видом академічного письма є креативне письмо. Це такий вид роботи, коли студенти пишуть іноземною мовою, спираючись на власний досвід та фантазію [1: 62]. Прикладами результатів креативного письма можуть бути оповідання, есе, п’єси, вірші тощо.

Академічне есе складається з трьох основних частин: вступу (the Introductory Paragraph), основної частини (the Body) та висновку (the Concluding Paragraph), дотримання яких є обов’язковим.

Необхідно пояснити студентам, що вступ зазвичай починається з загальних речень (General Statements), за допомогою яких автор знайомить читача з темою та основна мета яких привернути увагу та розбудити цікавість читача, тому при їх написанні треба чітко усвідомлювати, хто є вашою майбутньою аудиторією, та що саме може сфокусувати її увагу.

Іншим і, мабуть, найважливішим елементом вступу є речення-теза (Thesis Statement), яке несе в собі основну ідею всього есе та відображає відношення автора до заявленої теми чи проблеми. Тому його необхідно детально проаналізувати при написанні: чи все, про що ви збираєтесь розповідати, висвітлено в ньому, чи навпаки, можливо, було згадано те, що не буде детально розглянуто в роботі.

Основна частина зазвичай складається з декількох абзаців, хоча іноді він може бути і один. Це найбільша частина есе, оскільки саме тут розкриваються та обґрунтовуються ідеї заявлені в реченні-тезі. Кожний абзац має бути написаним та структурованим наступним чином: основне речення (Topic Sentence), обґрунтовуюче речення (Supporting Sentence) та заключне речення (Concluding Sentence).

Надзвичайно важливо, щоб було дотримано правильного логічного порядку абзаців та логічного зв'язку між ними. Логічний порядок забезпечується дотриманням порядку ідей, викладених в реченні-тезі, в той час як логічний зв'язок забезпечується імпліцитними та експліцитними логічними зв'язками. Імпліцитними вони називаються тоді, коли тематичне речення (Topic Sentence) наступного абзацу логічно продовжує ідею заключного речення (Concluding Sentence) попереднього. Експліцитним зв'язок є тоді, коли тематичне речення нового абзацу починається словами та виразами-зв'язками типу: *on the contrary, nevertheless, on the other hand, however, yet* тощо.

Заключною частиною есе є висновок, в якому підводиться підсумок дається заключний коментар та оцінка всьому сказаному в основній частині [6: 29-30].

Для відпрацювання навиків творчого академічного письма може бути використаний наступний комплекс вправ, що передбачає використання сучасних комп'ютерних технологій та орієнтований на навчання іноземної письмової комунікації у процесі такої комунікації та через неї. Темою есе є «Fathers' Role In Bringing Up Children».

На першому підготовчому етапі (Preparation) студентам пропонується ряд фотографій, що зображують батьків та дітей. Їм також пояснюється, що вони мають переглянути відеоролики та ознайомитися з текстами присвяченими заявленій темі. Працюючи в малих групах з трьох чоловік, студенти обговорюють світлини, висловлюють свої точки зору та думки з цього приводу та відповідають на питання (What are the negative effects of fathers' not taking any part in in bringing children up if there are any? What are the negative effects, if there are any, if the father is absent from the family and only the mother takes all care o children?). На виконання даного завдання вони мають 15 хвилин.

Після цього, підсумувавши в усній формі висновки, зроблені в своїх групах, один з представників має представити аудиторії результати свого обговорення, інші ж члени групи можуть зробити за бажанням певні доповнення.

Наступним етапом роботи є перегляд відеороликів та ознайомлення з текстами (Watching/Reading). Студентам пропонується переглянути відео, про важливість участі батька у вихованні дитини, після чого вони обговорюють його, висловлюють свої точки зору, доводять та обґрунтовують їх. Після цього вони читають декілька текстів, що є зразками есе з даної теми, написаними студентами попередніх курсів, обговорюють їх, порівнюють свої точки зору з баченням проблеми авторами, знаходять спільності та розбіжності, визначають в чому вони згодні з ними, а в чому ні.

Далі в малих групах (Team-writing) студенти мають генерувати свої ідеї та висновки, до яких вони прийшли в результаті обговорень фото, текстів та відео та підготувати план і чорновий варіант есе на 150-180 слів. Даним видом роботи студенти займаються до кінця заняття.

В якості домашнього завдання (Home-assignment), використовуючи матеріал отриманий в результаті роботи на занятті та провівши додаткову пошукову роботу вдома, студенти мають написати есе про роль батька у вихованні дитини в сім'ї. Причому слід звернути їх увагу на необхідність дотримання структури академічного есе, логічності зв'язку та побудови [6: 162-165].

Таким чином, враховуючи вищесказане, можна стверджувати, що письмові роботи відіграють вагомий роль в подальшому розвитку навичок та вмінь студентів. Застосування даного виду роботи має ряд переваг. Письмо, зокрема академічне, є хорошим стимулятором розвитку лінгвістичної компетенції. При цьому спостерігається також істотне розширення словникового запасу та підвищення граматичної правильності мовлення, значний прогрес у вмінні висловлювати іноземною мовою власну думку. Пояснюється це в першу чергу тим, що в процесі підготовки своїх творів студентам доводиться багато самостійно працювати з довідковою літературою, словниками, займатися пошуковою роботою для того, щоб знайти відповідні мовні засоби та інформацію, які б дали можливість якомога ґрунтовніше та змістовніше передати їх думки. Надзвичайно важливим є той факт, що даний розвиток відбувається з ініціативи самих студентів, оскільки вони відчують потребу у самовдосконаленні.

Тож, для досягнення мети підготовки висококваліфікованих фахівців, знання та вміння яких відповідали б вимогам та потребам сучасного суспільства, необхідно використовувати не лише традиційні

форми практичного письма, оскільки вагомим є також академічне письмо. Причому доцільно використовувати також сучасні комп'ютерні технології, завдяки чому процес навчання є більш цікавим та продуктивним.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Глушаниця Н.В. Навчання письма англійською мовою: практичне, академічне і креативне// Наука і освіта, 2006: Матеріали II Міжнар. наук.-практ. конфер. – Дніпропетровськ: 2006.– Т. 6. – С. 60 – 62.

2. Тарнопольський О., Кожушко С. Методичні засади та принципи навчання академічного письма англійською мовою у вищому мовному навчальному закладі //Збірник матеріалів першої міжнародної науково-методичної конференції “Навчання англомовної академічної комунікації в Україні: проблеми та перспективи” – Львів: Львівський національний університет ім. І.Франка, 2008. – С. 15-16.

3. Тарнопольський О.Б., Кожушко С.П. Методика навчання студентів письма англійською мовою. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 288с.

4. Філіппова, Н. М. Англомовне академічне спілкування: актуальність проблеми / Н. М. Філіппова // Гуманіт. вісн. НУК. – Миколаїв, 2009. – Вип. 2. – С. 60-62.

5. Яхонтова Т.В. Основи англомовного наукового письма: Навч. посібник для студентів, аспірантів і науковців. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002, – 220с.

6. Writing Academically: A Coursebook for Teaching Academic Writing in English to Students of Linguistic Tertiary Educational Institutions: Посібник. – К.: Фірма «ІНКОС», 2006. – 228с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Шишко Анжеліна– кандидат педагогічних наук, зав. кафедрою іноземної мови та перекладу Кременчуцького інституту Дніпропетровського університету економіки та права ім.Альфреда Нобеля;

Луканська Галина – викладач кафедри іноземної мови та перекладу Кременчуцького інституту Дніпропетровського університету економіки та права ім.Альфреда Нобеля.

Коло наукових інтересів: теорія та практика професійної освіти.